

DIORAMA DE GRANOLLERS

PER FRANCESC GLANADELL

AMB dinàmica visió de la vida local, el Director d'aquestes edicions ha trobat, certament, en el binari de la

Carretera i el Mercat, els dos elements justos per a una síntesi de Granollers.

El panorama de la vida interna i expansiva de Granollers pot trobar-se integralment projectat en el present recull d'estudis i suggerències alentorn de les dues màximes manifestacions urbanes del poble: la gran artèria i el cor de la Ciutat; el camí i la fita; l'esperit i el cos; la tradició i la continuïtat.

Malgrat les possibles coincidències en la presentació dels aspectes essencials i ressortints que puguin oferir els treballs d'aquest volum, sempre tindrà una valor documental el trobar classificades les personals reaccions dels autors enfront d'un assumpte granolleríssim.

Les nostres preferències, procedint per ordre ponderatiu, ens decantarien a fer una immersió en la història i a comentar la transcendència econòmica i social que en el decurs del temps ha tingut el mercat en la vida de la població. Altres autors millor preparats i amb sòlida documentació, ja deuran cuidar de fixar aquest aspecte de primer pla en interès jeràrquic.

Volem dedicar ací el nostre homenatge votiu a la Porxada, símbol màxim de la vida civil de Granollers, monument local noble d'origen i d'impressionant sentit humà.

Quinze columnes granítiques fan de sustentacle al tàlem de la religió làica que en quatre segles ha estructurat la personalitat local.

La Porxada ha presidit també, amb majestat estàtica i materna, les nostres tradicions seculares, avui refugiades en l'últim bastió de «la tronada», a manera d'heroic i detonant apoteosi funeral. L'espetec de pólvora al redós de la Porxada, enceta la nostra Festa Major i desvetlla ancestrals i latents reminiscències combatives, reviscolament racial dels nostres ardits remenses.

A l'ombra del vell monument, nombre de generacions han assistit als torneigs del ball de les gitanes, aquesta dansa incorpora a les nostres tradicions, importada qui sap de quines races i exponet d'uns costums de llegenda.

* * *

LIRICA VULGAR

PER JOSEP COMA

JO I LA CARRETERA

Primerament, Jo. He de pregar que no se'm fassi una brometa pel lloc o situació que m'atribueixo, i per avantposar-se, generalment, la mateixa classe de «personal idóneo» que discorre, sol o carregat, sobre les carreteres.

Si vaig davant, aquesta vegada, és per ésser qui soc, i ésser la carretera una cosa inanimada.

I, altrament, perquè diré quatre coses del tot subjectives.

INFANTESA

La carretera és el màxim perill. Travessar la carretera per a plantar-se a jugar en la Plaça de Perpinyà, vol dir arriscar-se i despertar el pànic en la família.

PRIMERES LLETRES

Es el carrer principal i per on es troba sortida a tots els indrets de la població.

BATXILLERAT

Via obligada per a recórrer en tartana, en bicicleta o a cavall, les festes majors de la comarca.

ESTUDIS UNIVERSITARIS

Camí per a tornar de Barcelona, sense utilitzar el ferrocarril. Camí que moltes vegades hom projecta fer-lo a peu, en col·lectivitat turística, i que sempre va diferint-se per la raó de que trenta quilòmetres són trenta quilòmetres.

PRIMERES ARMES PROFESSIONALS

Una vaga carrilaire. Un judici oral que m'exigeix traslladar-me de Granollers a Barcelona acompanyat de paisans. Locomoció obligada: una vella diligència que ens porta d'aquí a Sant Andreu. A Sant Andreu prendrem el tramvia.

Tanmateix es de més comoditat el viatjar d'avui.

PLENITUD DE LA VIDA

Per la carretera i en automòbil, es pot anar molt lluny i a tot arreu.

AVIAT

Passar per la carretera i en el tros de la Plaça de Perpinyà, serà com cantar una «ària» de «Marina».

MÉS TARD O MÉS AVIAT

En auto, camió, furgó, cotxe, o estès entre quatre homes. No dir res, tot semblant que pregunto: «¿És aquest el camí del Ramassà?»

Ha estat la nostra generació que ha vist bandejades una per una totes les nostres tradicions seculares, amb una fúria iconoclasta i amb una turpitud que, per moments, ens ha permès oir com la xurriaca del diabolot fendia l'espai amenaçant de socavar els fonaments de les quinze columnes que aguanten encara la Porxada i que han aguantat l'edifici social de Granollers.

Si hem fet del Mercat aquella religió làica, la Porxada n'és el breçol i el Temple.

* * *

La Carretera és el present, de cara a l'esdevenidor. Es la Vila devinguda Ciutat.

Construir el progrés damunt sòlides bases del passat, és bon principi arquitectònic de la història; és comprensió i superació. Anorrear el passat, sense parar compte del sentit de responsabilitat en front de les generacions pretèrites i de les que han de venir, és abocar-se a una obra insensata.

En aquest ordre d'idees, la nostra Carretera és l'ample camí que ens menaria a un utilíssim comentari d'interès local. Però avui seria poc gentil de seguir per aquest camí, ple d'esculls. Més, provem d'il·lustrar discretament, mal sigui amb un exemple alligador, aquesta digressió, per no deixar-la baldera.

Es segur que els granollerins no ignoren el passatge més memorable de la història local, determinat per la signatura del contracte sinalagmàtic entre el poble de Granollers i el Rei Alfons IV, en virtut de qual contracte la nostra Vila eixia definitivament del domini feudal i passava a beneficiar dels drets de poble lliure, amb iguals privilegis que la ciutat de Barcelona.

La bona memòria del Rei Alfons IV ha rebut la consagració de diverses generacions granollerines i un sector important de la Carretera era

designat amb el nom d'aquell monarca de la Corona de Catalunya i Aragó.

També ha estat dels nostres dies que el nom del rei lliberador s'ha arrencat de les nomies urbanes de Granollers, per a donar lloc que l'il·lustre president Wilson pogués sumar a la seva glòria un acte més de provincianisme espiritual.

I, fent camí per aquest vastíssim camp d'experimentació exemplar que ofereix la nostra prestigiosa Carretera, veurem, amb astorament justificat, el triomf de l'anècdota per damunt de la categoria.